

Előfizetési árak:
 Egész évre ——— 12 frt.
 Félévre ——— 6 „
 Negyedévre ——— 3 „
 Egy hóra ——— 1 „
 — Egyes szám 4 kr. —

Kiadóhivatal:
 Pléitz Fer. Pál könyvnyomdája
 Nagybecskerek, Uri-utca 276. sz.,
 hová az előfizetések és a lap
 szétküldésére vonatkozó felszo-
 lamlások intézendők.

TORONTÁL.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Szerkesztőségi iroda:

Nagy-Becskerek.
 Zápolya-utca 1-6 szám
 hová a lap szellemi részét illető
 minden közlemény intézendő.

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
 Azonkívül az összes hirdetési
 irodákban.

Megjelenik mindennap,
 vasár- és ünnepnapok
 kivételével.

A király Budapesten.

Nagybecskerek, január 16.

Ő felsége a király magyar fő- és székvárosába utazik. Midőn oda érkezik, a nagy katolikus gyűlés már befejezte tárgyalásait s meghozta határozatait. A Magyarországon jelenleg folyamatban levő katolikus mozgalom vezetői kétségtelenül érezni fogják annak szükségét, hogy homágiális hódolatukat bemutassák a trón léposón és az ő felsége által leendő fogadtatásuknak a legcsekélyebb akadály vagy aggály sem áll az útjában. Az is kétségtelen, hogy a király az általa igen jól ismert urakat az ő szokott nyájasságával fogja fogadni, hódolatukat királyi és apostoli kegygyel venni és azzal a bizottsággal fog nekik válaszolni, hogy meg van győződve dinasztikus és hazafias érzelmeik őszinteségéről. De alkalmasint annak a bizalomnak is kifejezést fog adni a király, hogy katolikus hívei most sem fogják szem elől téveszteni azt a hagyományos körültekintést, melylyel vallásos és hazafias érzelmeiket mindenkor összhangban tartani, az országban a békét és egyetértést megőrizni tudták.

A ki a koronának az egyházi politikai ügyek fejlődésére és kimenetelére bármely irányban gyakorlandó legcsekélyebb befolyására is számít, az nagyon elszámítja magát: a korona usque ad finem a legszorosabb alkotmányos határokon belül, a legnagyobb korrektség korlátai közt fog maradni. Ez tulajdonképp magától értendő s a ki nemes fejedelmünket ismerni szerencsés, az őt nem is képzelheti oly helyzetben, hol lelkiismereti ügyekben valakit befolyásolna; de mégis jó hangsúlyozni e tényt, nehogy ama politikusoknak, kikre nézve állás és méltóság könnyűvé teszik az udvarnál a belépést, valahogy eszükbe jusson, esetleges hamleti fájdalmaikat a

trón elé vinni: ha ezt tennék, igen hideg, sőt rideg elbánásban részesülnének.

Agliardi bécsi nuncius, ha egészsége engedi, a legközelebbi napokban Budapestre akar utazni, hogy az ott egybegyűlt magyar püspökökkel megismerkedjék. A pápa ugyanis a magyar egyházi politikai ügyeket teljesen Vaszary bíboros, a legatus natus bölcs vezetésére bizza s egyáltalán nem gondol arra, de nem is tűrné, hogy a bécsi nuncius itt külön, párhuzamos vagy éppen ellenműködő tevékenységet fejtsen ki. Schopper püspök groteszk megatartása nem bájolta el valami különösen a Vatikánt és Rimély püspök klasszikus mondásán, hogy a szabadság és a kultúra elidegeníti az embereket az egyháztól, ugyancsak bámolni fog XIII. Leó, a ki kiválóan az emberiséget felszabadítóknak és művelőknek tekinti misszióját.

A dezercziók a szabadelű pártból csak gyermekes formájuk által leptek meg, melyet a rendezők választottak: Wekerle őszinte előadása folytán hónapok óta tudják itt, hogy a szabadelvű pártból a polgári házasság alkalmából néhányan ki kell lépni, néhányan ki akarnak lépni; ez utóbbiakat itt patkányoknak nevezik, kik odahagyják a hajót, nem azért, mert az súlyed, — ellenkezőleg vigan s bátran halad útján, — hanem mert nincs rajta számukra rágni való.

Azokra az ellenzéki képviselőkre nézve, a kik a liberális javaslatok mellett angaszták magukat vagy angasztva érzik magukat, de nem akarnak a kormányt győzelemhez segíteni, csak egy korrekt ut van: a javaslatokat megszavazni, a keresztülvitelt illetőleg pedig az appropriációs vita egy nemét előidézni, egy vagy több határozati javaslat által a bizalmi kérdést felvetni s így megkísérteni, hogy a javaslatok

ellenzõivel együtt hozzanak össze többséget a Wekerle-kabinet ellen. Azzal dicsekedni, hogy a javaslatokat előidéztek s aztán nem tárgyi okokból ellenük szavazni, mértékadó helyen éppen nem tartanak korrektnak. A Wekerle-kabinet iránti bizalmat ezen az uton a legkevésbé lehetne megingatni.

Calice és Thömmel. Calice báró konstantinápolyi osztrák-magyar nagykövet lemondásáról vagy visszahívásáról szóló hír, melyet minden negyedévben rendszeresen elterjesztenek s az imént is reprodukáltak, teljesen alaptalan. Calice báró Konstantinápolyban nagy tekintélynek és befolyásnak örvend s a külügyi hivatal tökéletesen meg van elégedve a nagykövet hivataloskodásával. A hírek ismételt megjelenése belgrádi újságokon alapul, ott bizonyos körök minden áron szeretnének megszabadulni erélyes követünktől, Thömmel altábornagtól s ezt ugy kísérik meg, hogy őt minduntalan Calice báró utódául híresztelik. „Promoveatur, ut amoveatur,” gondolják ezek a diplomaták. Hisz valószínű, hogy a legjobb férfikorban levő altábornagy egyszer a konstantinápolyi nagyköveti állásra jut, főleg miután Calice báró után őt tartják diplomáciai testületünkben a keleti viszonyok legjobb ismerőjének; jelenleg azonban, mint a „P. C.”-nek írják, szó sincs erről.

A közigazgatási bizottság ülése.

Nagybecskerek, január 16.

Torontál vármegye közigazgatási bizottsága tegnap tartotta havi rendes ülését, melyen Rónay Jenő főispán elnökléte alatt Daniel László alispán, dr. Dellmannich Lajos főjegyző, Poroszkay Béla főügyész, dr. Plechl Szilárd főorvos, dr. Mihálovits Ödön árvaszéki elnök, Steinbach Antal kir. tanfelügyelő, Hám Ignác az államépítészeti hivatal főnöke, Talapkovics Vazul pénzügyigazgató, Vinczevidi Izsó, Tallián Jenő, Vécsey István, Kovács Agost, Schwarcz Mihály bizottsági tagok, Rigó István m. I. aljegyző mint előadó és Hegedüs János m. I. aljegyző mint jegyző vettek részt.

A „TORONTÁL” TÁRCZAJA.

Mahmud Bába.

— Bosnyák történet —

Irtá: Mrzovic Milena.

Ha élt valaha ember, a ki mindig, teljesen meglegedett volt, hát az agg Mahmud Bába okvetlenül az volt. Nem tudta, hogy mi az elégtelenség és a szerencsétlenséget még hallomásból sem ismerte. De hát hol is ismerhette volna meg?

Midőn egyszer sok ember nyomoráról beszéltek neki, ő ott ült kedvencz helyén, egy hatalmas tölgy árnyában és sokáig gondolkozott a hallottak felett, bár lelke meg nem értette. Emberi nyomor? Mi lehet az? Nyugodt tekintete elrövedezett a köröskörtül elterülő zöld síkokon, mig kezével hosszú ezüst szakállát simogatta.

A mennyire vissza tudott emlékezni, az öreg, hallgatag Mahmud Bába minden este itt ült a meleg évszak idején, a pompás tölgy lombjaiban. Szellős ülés, elég nagy arra, hogy több embert befogadhaason, deszkákból összetakolva, melyhez ingó lépcsőzet vezetett, melyen Mahmud Bába még mindig könnyen mászott fel. A tölgyfa egy sarokban állt, melyet az országot az azt keresztül szelő, tiszta, zúgó hegyi patakkal képezett; a patak tulpártján, szintén az országot mentén, pár lépésnyi távolban a tölgytől, úgy, hogy ennek ágai azt is beárnyalták, vendégszerető ház állt az utasok számára, Mahmud Bába Han-ja, minden vándorok vágya. A vén k a f e d s i j a reggeltől estig folytonosan kavarta a barna kávéport a forró vízben, fáradt vendégei élvezetére. Félkörben csoportosulva, szólanul hallgatták az agg guslár dalait, ki ezeket évről-évre, a ropogó tűz mellett ülve, hallgatói élvezetére énekelt.

„Mahmud Bába itt van — este lesz megint,” mondá a dalos, a nyitott ablakon át a tölgy felé tekintve. „Üdvözlésére eldologlom az ő nótáját:”

„Neima take lule
 Neima take bule
 U cara!”

(Ilyen szép pipája
 Ilyen szép asszonya
 Császárnak sem volt...)

kezdé elnyújtott hangon.

Némán bölintott Mahmud Bába, midőn a dalt hallotta, melyet a bosnyák bárd az ő tiszteletre szerzett és melyet az utasok magukkal vittek el Bosznia legtávolabbi részeibe. Mahmud Bába szép dalát a szép pipáról és szép asszonyairól.

Az aggastyán édelegve nézte pipáját, melyből finom dohány füstje terjengett. Félig kinyit, damaskusi rózsához hasonló, sötétvörös agyagból való fejének, hatalmas borostyánban vézsdődő jásminta szárának sehohsem volt párja és mert padisah ajándéka volt, nagy tisztelettel szállt át apáról fiúra.

Bizony, ilyen pipát sehohsem lehetett találni, de olyan asszonyt sem, mint a milyen Mahmud Bábaé volt.

Pár lépésnyire a han mögött, dus ré közepén, Mahmud Bába háza állt és az ablak függönye mögött az ország legszebb nője kandikált, ki ifju volt, mint a hajnal, ragyogó, mint a nap-sugár, de gonosz redővel a fekete szemöldök között.

És Mahmud újra bölintott. A hetedik volt. Ily szépek voltak valamennyien és a mint elváltak, meg is haltak és ő ismét a legszebbet vette el. Vajjon ezt is konyulni látta-e?

Meglátta a gonosz redőt a szemöldökei közt, meglátta keze körvonalait, melyekkel görcsösen tartotta a függőnyt és mereven nézett rá, ő pedig megcsóvalta fejét. Miért nem vig és

derült az a teremtes? Hisz van kenyere elég, vannak ruhái bőven és nyakában két sor arany csillog. Nevetnie kellene, mindig csak nevetnie.

A tölgy mellett, a patakon túl a karsu, ifju Asis állt, ki az idegeneknek, a kávént nyújtotta. Majd egész nap a csészécskéket mosogatta a tiszta vízben és szinte szakadatlanul amaz ablak felé nézett, melynek függönye mögött egy szép kar formái látszottak. Mily öntudatosan vetette hátra szép fejét, hogy fesének bojtja hatalmas lengéssel mozgott; hogy mosolyogtak a szemei, hogy villogtak a fogai — hisz Asis volt a legcsinosabb fiú az egész környéken.

És Mahmud Bába újból, kedvetlenül ránta meg ősz fejét, midőn tekintete a fiatalok egyikéről a másikra siklott át. Nem baj, ha tetszenek egymásnak — majd egykoron, ha ő jobb hazába költözött — Feje mélyebben hanyatlott mellére és a füstfelleg, mely pipájából özlött, lassankint eloszlott, elfogyott.

„Asis!”

A legény az öreg hívására összeresztent a mosoly hirtelen elhalt ajkain és szinte elsápadt. Egy ugrással átszökik a patakon, felsit a lépcsőn Mahmud Bába pihenő helyéhez és szinte lázas sietséggel engedelmeskedik minden intésének. A drága pipát újra megtölti nemes trebinjeivel, meggyújtja és midőn az agg ajkaihoz, emelte, a legény — mintha üznék — ismét le-rohan és mintha esze hagyta volna caerben, újból mosogatni kezdi a már tiszta csészéket.

És midőn az egyetlen pipa füstje ismét felszállt a tölgy lombjaiba, már Mahmud Bába óhajta is teljesült. A szép, sötét arc a függöny mögött felvidult és a könnyelmű legény elkomolyodott.

Volt e valaha Mahmud Bábanak teljesületlen kívánsága? A kandalló mellett ülő bárd rég elmúlt időről dalol, az ifju Mahmud szépségé-

A főispán a bizottsági tagok zajos éljenésé közt foglalván el elnöki székét, üdvözölte a megjelent bizottsági tagokat és az ülést megnyitottak nyilváníttá.

Ezután tudatja, hogy távolmaradásukat nála br. Nikolics Feodor, Várady Mihály, Csávossy Gyula és Babits József bizottsági tagok igazolták. — Majd bejelenti, hogy a vármegye törvényhatósága 1894. évi január 1-től 1895. évi december 31-ig terjedő időre Vécsey István, Csávossy Gyula, Schwarcz Mihály, Tallián Jenő és br. Gerliczy Ferencz tr. b. tagokat választotta meg a bizottság tagjainak. — Ezután felolvastatt az 1894. évre megalakított bizottságoknak és küldöttségeknek alább közölt névjegyzéke.

Az adóügyekről szóló jelentés konstatálja, hogy az állami adót behajthatlanság címén 45 esetben törölték, 80 esetben a dologi végrehajtást rendelték el; a jelentés többi része az egyes községi közegek ellen kirovott bírságpénzek és az egyesekre kivetett különböző adók elleni felelősségekre vonatkozik.

A közoktatásügyi jelentés nyomán a bejelentett tanítói és tanítónői választások, valamint az iskolai számadások jóváhagyattak.

A kereskedelmi ügyeknél néhány esetben az utadó iratott le; — bejelentettek a lemondott miniszteri rendeletek: — Szt. János pusztára a laudontanyai postahivatal kézbesítési körületébe osztott be; — a szeged-temesvárszászabesi államot torontálmezei szakaszára 1893. évben engedélyezett kavics szállítási költségeire pedig 92420 frt engedélyeztetett.

Az árvá-, börtön-, közegészség-, felelősségi vizitációknál semmi említésre méltó ügy nem adódott elő.

A bemutatott féléves jelentések közül kiváló figyelemben részesülhet az elnöki, alispáni és árvaszéki elnök jelentése, mint amelyek mindegyike többé-kevésbé érinti a most folyamatban levő közigazgatási reform kérdéseket is.

Az elnöki jelentés folytán kapcsolatban az árvaszéki elnök jelentésével határozatba ment, hogy a törvényhozáshoz fölrít intéztessék az iránt, hogy a tervbe vett közigazgatási bíróság reformjába, illetve az erről szóló törvényjavaslatba vételessék fel az is, hogy ezen bíróság bírói jogköre a házközösségi, a gyám- és gondnoki ügyekre is kiterjedjék.

Az alispáni jelentés pedig főleg a mezőrendőri törvény megalkotását és a tolonczügy szabályozását tartja mielőbb megoldandónak.

Mindegyik jelentés egyben arról tesz tanubizonyságot, hogy a közigazgatás minden ágát szakavatott kezek vezetik, bár a rendelkezésre

ről és erényeiről, aztán pedig az aggastyán bölcsességéről, erejéről és egészségéről. A legszebb nők az övéi, az övé a legnagyobb vagyon és a legdrágább pipa

Mahmud bába nyugodt tekintete lassan néz körül. Hullámzó kalászkok ringanak és dus legelők zöldelnek köröskörül, felnyulva a bozóttal teli lejtők tetejéig. A meddig a szemé ellát, minden az övé és az övé marad, míg oda nem kerül a magasba az öreg Bogumilek mellé, kiknek hatalmas közarkofágjai a bokrokon keresztül pislognak le reá.

Ismert ő minden követ a közelben és távolban, ismert ő minden bokrot az ezüst szalaghoz hasonlóan kigyózdó patak mentén, emlékszik rájuk, a mikor még gyöngye, magasba törő palánták voltak! Az uton csuszáló féreg, a magasba röpködő madár ismerősnek tetszett neki a rég elmúlt ifjúság idejéből. Beszél a virággal, a széllel és ezek válaszoltak is kérdéseire; meséket mondtak el neki a hajdani, ősidőkből, a mikor még ő maga sem látta a természet szépségeit.

A természetet imádtá, a mikor Istent vélte imádni és a hányszor fejét áhitattal hajtotta le a földre, azt csókolta forrón, buzgósággal.

A jó öreg Mahmud bába a legszabadabb szellem, a legnagyobb forradalmár volt, a nélkül, hogy minde dolgokat csak legtávolabbról is sejtette volna.

Királynak érezte magát saját földjén. Törvényt nem ismert, mert nem volt rá szüksége.

És ha majdan elérkezik az ő ideje, nyugodtan pihen majd le a vén Bogumilek mellé, kik előtte bírták a földet és most a füvek suttogását hallgatják. Minden gondja egyedül pipáját illette. A pipával kezében vágott meghalni, de utána senkise szivjon belőle egyetlenegyszer sem.

Hát csakugyan a végét járná már? Elrövedezve simítja fehér szakállát. A bárd is végét keresi Mahmud bába dalának és mert még iyet

álló munkaerő a főhalmozódott munkával szemben elégtelen, az adott viszonyok között a közigazgatás mégis elég gyors hátralék nem igen van.

Az 1894. évre megalakított bizottságok és küldöttségek névsora a következők:

I. Fegyelmi választmány.

Rendes tagok: Tallián Jenő, Vécsey István, Steinbach Antal és Talapkovics Vazul. Póttagok: Kovách Agoston és Hám Ignác.

II. Gyámügyi küldöttség.

Rendes tagok: Babits József és Kovách Agoston. Póttag: Csávossy Gyula.

A főispán által ide kinevezve:

Rendes tagok: Vécsey István és Schwarcz Mihály. Póttag: Tallián Jenő.

III. Erdészeti albizottság.

Tallián Jenő, br. Gerliczy Ferencz és Rónay Ernő. Hivatalból tagja a szegedi kir. erdőfelügyelő, a ki minden úlesre meghívandó. Jegyzője a közig. bizottság jegyzője.

IV. Másodfoku erdei kihágási bizottság.

Rendes tagok: Br. Nikolics Feodor, Schwarcz Mihály, Vécsey István és br. Gerliczy Ferencz. Póttagok: Babits József, Csávossy Gyula, Kovách Agoston és Rónay Ernő. Hivatalból tagja a nagybecskereki kir. ügyész.

V. A megyei póttadó egyénenkénti kivétel ellen beadott felelősségek elintézésére hivatott küldöttség.

Rendes tagok: Vinczehidy Izsó, Kovách Agoston, Babits József és Schwarcz Mihály. Póttagok: Poroszkay Béla és Talapkovics Vazul.

VI. A házközösségi ügyek, másodfoku elbírálására illetékes küldöttség.

Várady Mihály, Kovách Agoston, Schwarcz Mihály és Vécsey István. Előadó: dr. Orsó Mátyás.

VII. Közegészségi bizottság.

Hám Ignác, Napholtz Agoston és Kellner József.

VIII. Börtönvizsgáló küldöttségek.

Nagybecskereken a megyei alispán elnöke alatt Vécsey István, Schwarcz Mihály, Hám Ignác és dr. Plechl Szilárd; Nagyikindán Babits József elnöke alatt Vinczehidy Izsó és dr. Valovich Gyula; Zombolyán: Babits József; Nagy-Szent-Miklóson: Rónay Ernő; Módoson: Kovách Agoston; Billóden: Csávossy Gyula; T-Kanisán: Tallián Jenő; Perlaszon: Vécsey István; Alibunáron: a megyei alispán; Antal-falván: Steinbach Antal és T. Becsen: Várady Mihály.

IX. Regale bizottság.

Várady Mihály elnök, Kovách Agoston al-elnök, Vécsey István és Csávossy Gyula rendes tagok és Schwarcz Mihály póttag.

X. Az árvaszéki és megyei ügyészség megvizsgálására kiküldött bizottság.

Báró Nikolits Feodor elnöke alatt Babits József, Tallián Jenő, Schwarcz Mihály és Vécsey István.

nem talált, folytonosan ujakat költ. Mit is énekelt ma? — Hűtelen asszonyról és ... mérgezett pipáról ...

Mahmud bába mosolyog a dal hallatára, mely a halált mindig a legborzasztóbbnak festi. És szinte óhajtott, hogy elérje a halál, amikor oly üdvöt érez bágyadságában, mint ma.

Mily édes ma a pipa, mily szépek feleségek mind ragyogóbbakká váló szemei, mily gyönyörű a világ! Mintha színaranyba lennének mártva, úgy nyulnak el a ringó kalászkok, nehéz, bódító illatot terjesztenek, a máskülönbben oly szerény mezei virágok és a leszálló nap sugarai izzó forrósággal hatolnak keresztül a tisztá, tikkasztó levegőn.

Mahmud bába a ragyogó nap felé fordítja arcát. Szemei átüdvözülten csillogtak. A sötét-kék égboltozaton lengő fellegek mind sötétebb pirban kezdenek uszni. Még néhány perc és az izzó tüzgolyó eltűnik a hegy orma mögött.

Az aggastyán vágyva tárta ki karjait a nap felé. Ugy van vele, mintha most látná utolszor.

„Nem, nem, nem utolszor! Látni foglak újra, te forrása az életnek, ha majd feltámadok a sir sötétségéből! Látni foglak újra a tavasz első rügyeivel, melyek testemből fognak sarjadni! ...

És a nap leszállt és Mahmud bába szemei lecsukódtak.

Csörömpölve hullt ki a szeretett pipa az erőtlen kézről a patakba a halászápadt, reszkető suhancz lábaihoz és itt tört darabokra.

Soha senki ne szivjon belőle egyszer sem ...

És az átellenes ablakban szélesre nyílik szét a függöny és a szép, fiatal asszony nevet ... nevet, mint azt Mahmud bába óhajtott ...

HIREK.

— A katolikus nagygyűlés programja. A kath. nagygyűlés programja a következő kilencz számból áll: 1. A hercegprimás megnyitó beszéde. 2. gróf Eszterházy Miklós Mórincz elnök üdvözlő beszéde. 3. Üdvözlő iratok XIII. Leo ő szentségéhez és a király ő felségéhez. 4. Mi a kath. egyház? Előadó Podá Endre. 5. A katolikusok kötelezősoproni kanonok. 6. Az autonómia kath. felfogás szerint. 7. Előadó Rajner Lajos esztergomi kanonok. 8. Az autonómia kath. felfogás szerint. 9. Előadó Haydin Károly budapesti ügyvéd. 10. A házasság a kath. egyház szempontjából. 11. Előadó Otcoska Károly pozsonyi ügyvéd. 12. A kath. oktatás. Előadó ifj. gróf Zichy János. 13. Záró beszéd. Tartja Zichy Nándor gróf.

— Házközösség és közig. bíróság. Rónay Jenő főispán az elnöke alatt tegnap délelőtt megtartott közigazgatási bizottsági ülésen indítványt tett: intézzen a közigazgatási bizottság a képviselőházhoz feliratot, miszerint az összes házközösségi ügyek a második és harmadik fokban a szervezendő közigazgatási bíróság elé utaltassanak. A főispán indítványát a közigazgatási bizottság egyhangulag elfogadta.

— Főherczegek párbaja. A Times bécsi levelezője szenzációs hírt közöl, amely még a kacsák közt is bizonyos megilletődést kell, hogy keltsen. Azt írja ugyanis, hogy Ferencz Ferdinánd főherczeg, Ausztria és Magyarország presumpció trónörököse, a világ körül tett útja közben a hajón surlódásokba keveredett rokonával Lipót Ferdinánd főherczeggel. A surlódások oly mérvet öltöttek, hogy a két főherczeg párbajra szánta rá magát táviratban kért rá engedélyt az uralkodótól. E helyett azonban az történt, hogy Lipót főherczeget visszahívták, a ki azóta teljes visszavonultságban élt apjával Salzburgban. Azt mondják, hogy a fiatal főherczeg végképpen ki akar lépni a tengerészet kötelékéből, s a tűzértséghez akarja magát áthelyeztetni. Ezt a lépést gyenge egészségével okolják meg.

— Iskolaszéki ülés. A községi iskolaszék szombaton délután rendes ülést tartott, melyen jelen voltak: dr. Plechl Szilárd elnök, Blum Sándor gondnok, Jeszenszky Nándor, dr. Grandjean József, Baaden Károly, Wégling István és Váry Mihály jegyző. A gyűlésnek egyedüli tárgya a községi iskolai tanítók lakbérének felemelésével szükségessé vált új díjlevelek szövegének megállapítása volt.

— A szerecsika. Német-szentmiklósról írják, hogy Bartók Péter napszámos felesége szerecsikával megmérgezte magát, mert állítólag férje nagyon rosszul bánt vele. Az öngyilkosságról értesített dr. Blattner Armin községi orvos nyomban megjelent Bartók házában és ellenszert adott a szerencsétlen asszonynak, ki a gyors segély dacára még mindig életveszélyben van. Radonits Gyula szolgabíró ez ügyben Bartók ellen megindította a vizsgálatot.

— A jegyzői tanfolyam köréből. A jegyzői szaktanfolyam előadói kara igazgatója, Daniel László alispán elnöke alatt ma tartotta rendes havi ülést, a melyen a folyó ügyek elintézése után határozatba ment, hogy a tanfolyam tanszervelete a tanfolyamok államiakká tétele [s a jelenlegi tanfolyamnak nyilvános jelleggel való felruházása iránt a belügyminiszterhez memorandumot terjeszt fel, a melynek szövegezésével Hegedűs János előadó bizatott meg. Továbbá elhatározatott, hogy a tanfolyam tanszervelete egy közigazgatási szaklapot fog megindítani, a melynek kiadására Pleitz Fer. Pál cég hajlandóan ígérkezett. Az értekezlet a jegyzői intézmény iránt melegen érdeklődő alispán igazgató elttetésével ért véget.

— Köszönet nyilváníttás. Az e hó 13-án tartott „Polgáribál” rendezőbizottsága a tisztá jövedelmének felerészét — 20 frtnyi összeget — Baaden Károly iskolaigazgató közvetítése folytán alulírott egyet pénztárába küldte. Az emberbaráti adományért mély köszönetet mond a rendezőbizottságnak a helyen is az „Iskolagyermekbarát” vezetősége.

— Áthelyezés. A pénzügyminiszterium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök Embert Antal, nagybecskereki pénzügyi fogalmazót, saját kérelmére a tordai pénzügyigazgatóságához helyezte át. Az áthelyezett tisztviselőben a nagybecskereki pénzügyigazgatóság tehetséges, szakképzett és szorgalmas tisztviselőjét vesztí.

— Színeljegyzés. Pethes Imre, jeles vidéki színész eljegyezte Kocsis Etelkát, a szegedi színtársulat tagját.

— **Vragolan.** Ezen a czimen Nagyikindán a szerb ujesztendő első napján szerb nyelven írott élcslap indult meg, a mely havonkint kétszer fog megjelenni.

— **Csuda-szülés.** Csanádon egy Lopován Lázárné nevű román asszony nemrégikreket szült, a kik a szülés után mindjárt elhaltak. Néhány napra reá az asszony egy döcögős szekérral Nyerőn lakó rokonaihoz ment, a hol az első szülés után hatod napra egy holt fiúgyermeket hozott világra. Ez a szegény asszonynak életébe is került.

— **Érdekes estély.** Steinbach Antal kir. tanácsos, mint a „Torontálmezei közművelődési egyesület“ igazgatója, egy estély rendezésén fáradozik, mely minden tekintetben sikerültnek ígérkezik. Az estélyen, mely január 27-én (szombaton) fog a színházban megtartatni, mint értesülünk, valószínűleg közre fog működni a fiatal írók egyik legtehetségesebbike, Herczeg Ferenc is, ki egyik novelláját fogja felolvasni. Azonkívül hallatni fogja szép hangját egy temesvári beauté Mágori Ida kisasszony, a bájos fiatal művésznő Tolveth Anna k. a. hegedűjátékával gyönyörködteti majdán a hallgatóságot. Haidegger Ödönne urnő és Strus Aranka k. a. ismert tehetségüket a zongorán fogják érvényesíteni. Steinbach Béla ur, e tehetséges fiatal műkedvelő, gondonkázik. Nocker J. urban (Nagy-Kikinda) pedig egy ritka szép hangú tenoristát lesz alkalmunk hallani. A hangverseny technikai vezetése Ripka Armin ur megbízható kezeiben nyugszik. Az estélyt, mely iránt nagy érdeklődés mutatkozik, táncmulatság zárja be a kaszinó összes termeiben.

— **Fürediek legközelebbi állomása.** Verseczről írják, hogy Füredi Károly a délvidéki szini szövetség társulatának igazgatója február 8-án érkezik társulatával Verseczre, a hol Herczeg Ferencz „A dolova nábob leánya“ című színművével kezdi meg előadásainak sorozatát. A bérlet igen jól sikerült, a mennyiben már eddig is száznál több bérlet van s alapos a kilátás, hogy ez a szám az előadások megnyitásáig még szaporodni fog.

— **Dijnokok országos nyugdíjgyesülete.** Lugoson, mint nekünk írják, az ottani kir. törvényszék dijnokai nagyszabású mozgalmat indítottak meg, a mely a dijnokok nyugdíjgyesületének megalapítását célozza. Az e végből megalakult ideiglenes bizottság küldöttséget választva, a mely jövő hónap közepén indul Budapestre, hogy emlékiratot nyújtson át az igazságügyminiszternek és az országgyűlés mindkét háza elnökségének.

— **Villamos világítás Zombolyán.** Zombolyán, mint tudósítónk jelenti, mozgalom indult meg a villamos világítás behozatala dolgában. Ha a mozgalom megindítóinak sikerül, hogy ezer villamos lámpa aláírókat gyűjtsenek, részvénytársaság alakul. A hozzájárulást a gróf Csokonics-féle uradalom is megígérte már, a város pedig a kövezetvám szedéséből befolyó jövedelem egy részét szándékozik a tervezett villamos világítás céljaira fordítani.

Táviratok.

Ferencz Ferdinand dandárparancsnok.

Budapest, január 16. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Bécsből telegrafálják: Ferencz Ferdinand főherczeg legközelebb át fogja venni egy galicziai dandár parancsnokságát.

Gr. Károlyi István a reversálisokrol.

Budapest, január 16. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A szabadelvű kör tegnap esti értekezletén a telepítési törvényjavaslatnak napirendre tűzött megvitatása előtt gróf Károlyi István előre bocásva, hogy a „Pesti Hirlap“ és „Magyar Ujság“ című kormánypárti lapokban a választóknak adott szó kötelező vagy nem kötelező erejéről írott cikkek megjelenése óta, amely cikkekben a kormánynak az ő (a nevezett lapok) felfogásával azonos álláspontjára is történt hivatkozás, már tizenhárom nap mult el, anélkül, hogy ez a felfogás a kormány és pártja részéről megcáfoltatott volna, így folytatja:

„A nemzet fiai most már ama kérdést intézhetik egymáshoz: „Ninos hát egyetlen egy tagja a kormánynak, vagy a szabadelvű pártnak, ki érdemesnek tartaná bennünket megnyugtani a felől, hogy a kormánypárti lapok ez

állítása minden valóságot nélkülöz?“ Nehogy tehát a közvélemény és ebből kifolyólag a nemzet ama meggyőződésre ébredhessen, hogy a fennem hirdetett tan „az adott szó“ megtartásának szükségtelességéről akár a kormány, akár a szabadelvű párt részéről, mint helyes, osztatik és fenntartatik: elmulasztatlan kötelességemnek ismerem én, mint olyan ember, ki a beesület kérdésénél csakis egy kodekszet ismerem és követek, lelkiismeretem szavát, mondom, elmulasztatlan kötelességemnek ismerem jó hírnevem és önértetem fenntartása érdekében kijelenteni jelen felszólalásom által: hogy sem a „Pesti Hirlap“, sem a „Magyar Ujság“ el nem fogadható tanát az „adott szó“ megtartásának szükségtelességéről nem osztom és ebből kifolyólag mindeu közösséget az általuk felállított theoriával a leghatározottabban visszautasítok, ünnepelesen kijelentve és ezt, reménylöm, épugypártom nevében, melyhez tartozom, mint a miniszterelnök helyesléseivel is tehetem, hogy még a feltevést is lehetetlennek tartom, hogy a magyar kormány és a szabadelvű párt az adott szótól a szentséget megtagadná. . . .

Reménylöm, hiszem, de meg is vagyok győződve, mert ha nem lennék meggyőződve, nem állhatnék most e helyen és nem lehetnék e pártnak tagja, mondom, meg vagyok győződve, hogy a szabadelvű pártnak, a kormány elnökének, ki egyuttal e párt vezére is, hiven tolmácsolom meggyőződését és felfogását, mikor kijelentem, hogy semmiféle szószegést, legyen az előnyére a párt érdekeinek vagy sem, tisztességes emberről fel nem tételezünk és ha elkövette, jogosultnak el nem ismerhetünk! A zsványnak adott becsületszó, ha az annak tudatával adatott már, hogy beváltható nem leszen: gyávaság! ha pedig annak beváltása lehető lett volna, de bármilyen okból meg nem történt, „jellemtelenség“, mely örök foltot hágy a férfi jellemén.

Most pedig felkérem a miniszterelnök urat, mint a kormány fejét és mint a szabadelvű párt vezérét, hogy felszólalásomat szóról szóra tudomásul vegye és az „adott szó“ szentségéről valott felfogásomat ép úgy a kormány, mint a szabadelvű párt nevében elfogadottnak kijelentse.

Wekerle miniszterelnök gr. Károlyi István felszólalására nyomban megadta a választ, amelyet a jelenvolt párttagok óriás lelkesedéssel fogadtak.

A miniszterelnök kijelentette, hogy sajtó-közleményekért felelősséget nem vállalhat. Az ígéretek megtartását a politikai életben is kötelezőnek tartja, sőt tisztesség szerint azok, akik titokban tesznek ígéretet, de nyilvános magatartásuk ezzel ellentétben van, ezt a hibájukat csak úgy reparálhatják, ha mandatumokról lemondanak. Nem maradhat a párt kötelekében az, aki az egyházpolitikai javaslatok ellen agitál. Határozatát emeltetni kívánja a miniszterelnök, hogy a javaslat pártkérdés; akik a pártban benmaradnak, azok a javaslatokat támogatni kötelesek. Kivételt ez alól csak az egyházi férfiak képeznek, akik állásuk által vannak kötve.

Többek hozzászólása után a párt ropant lelkesedéssel tette magáévá az indítványt.

Még egy kilépés.

Budapest, január 16. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Gróf Almásy Imre kilépett a szabadelvű pártból.

A kath. nagygyűlés megnyitója

Budapest, január 16. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Ma délelőtt tíz órakor az egyetemi templomban a kath. nagygyűlést megnyitó ünnepi mise volt, amelyen Császka György kalocsai érsek pontifikált. A misén az arisztokrácia majdnem összes Budapestén időző hölgy- és férfi tagjai jelen voltak.

Egy prépost halála.

Budapest, január 16. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Békés Csabáról telegrafálják: Péky Antal, Békés-Csabaprépost-plébános, volt 48-as tabori lelkész, ma délben meghalt.

Merénylet a czár ellen:

Budapest, január 16. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Párisból telegrafálják: A legutóbbi párisi házkutatások alkalmával a rendőrség nyomára jött, hogy újévkor a czár ellen nihilistamerénylet készült. Ezzel magyarázzák most azt, hogy a szokásos újévi fogadásokat a czár az idén mellőzte.

A kath. nagygyűlés és a németek.

Budapest, január 16. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A német centrum- és a bajor patriotpárt köreiben igen élénken érdeklődnek a budapesti katolikus gyűlés iránt: Mind a két említett párt gondoskodott, hogy a gyűlés lefolyásáról gyorsan és kimerítően értesítve legyen.

Halálos párbaj.

Budapest, január 16. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Berlinből telegrafálják: Röver orvos és Delacroix, egy katonai felszerelési gyár tulajdonosa, ma párbajt vívtak. Nyolczzszor váltottak a felek golyót, az utolsónál Röver halálosan megsebesülve rogyott össze.

REGÉNY-CSARNOK.

Szemet — szemért.

Regény.

Írta: Trollope A.

XV. FEJEZET.

(60-ik folytatás.)

E közben Kata mind sürűbben írta a leveleket — és mind szomorubb, esdeklőbb hangon. Végre minden posta hozott egy egy levelet, bár Fred jól tudta, mily nehéz lehetett neki küldönczöt kapni Ennistimban. Hát már soha se fog többé eljönni hozzánk? Ezt nem teheti! Kata beteg és meghal, ha őt nem láthatja, Fred nem válaszolt minden levélre, de irt vagy kétszer hetenkint. Nemsokára meglátogatja őt — mihelyt Johnson hazatér. Kata ne gyötörje magát, hiszen nem töltheti minden idejét Ardkillban. Neki is voltak kellemetlenségei. Aztán hosszasan, elmondta, hogy leveleket kapott hazulról, melyeknek tartalma nagyon felizgatta; és szavaiban volt bizonyos élesség, mely miatt Kata legközelebbi levelében nagyon panaszkodott, noha szomorúsága és könyei még nem ölték fel a szemrehányások alakját. Aztán egy rövid levelke érkezett O'Harané asszonyságtól. „Kérnem kell önt, hogy azonnal Ardkillbe jöjjen. Kata egészségi állapota azt feltétlenül követeli.“

Midőn e sorokat vette, feltette magában, hogy holnap majd elmegy De másnap ismét elhagyta a látogatást. A kötelesség előbbre való a mulatságnál. Ezen újabb határidő napján csakugyan el akart menni, de még délben meg lehetős ponyolában ült lakásán. Johnson visszatért Ennisbe s még egy hadnagy volt a századnál. E napon a katonai kötelesség nem szolgáltatott semmiféle ürügyöt, melyet mentésül felhozhatott volna. De tétlenül és gondolatokba merülve töltötte idejét. A kaland egész varázsa szétfoszott. Megunta csolnakját és Morony Berneyt. A sirályokkal és a vidrákkal egy cseppet se törődött. Az Oczeán zugását a szirtek alatt nem szerette már hallani és az igazat megvallva, szinte irtózott a keserves panaszoktól és fohászoktól, melyek a szirttetőn vártak rá. Az oda vezető ut egyhangú volt. Szóval sokkal többet gondolt családja fényére, mint O'Hara Kata szépségére.

De mégis el akart menni — határozottan el akart menni ma délután. Kiadta a parancsot, hogy fogata minden pillanatban készen álljon az indulásra. S mégis ponyolában ült lakásán déli tizenkét óra körül, kezében egy regénynyel, melyet nem birt olvasni és kezelegyében pipájával, melyből nem birt dohányozni. Az asztalon feküdt O'Hara százados életrajza, melyet nagy-nénje küldött el neki és melynek minden sorát elolvasta már háromszor vagy négyszer. Szó sincs róla, hogy a leányt nélkül vehesse. Mrs. O'Hara megcsalta őt. Neki tudni kellett, hogy férje gályarab s e tény titokban tartá előtte, hogy házassági ígéretre csábítsa. A mit pénzzel lehet tenni, az meg fog történni. Vagy pedig, ha beleegyeznek, akkor elveszi a leányt magával, messzire, valamely verőfényes égaj alá, hol a kalandok még mindig kellemesek lehetnek és hol aztán neki fogja szentelni — életének egy részét. Még eddig nem tette magát tönkre, de csakugyan tönkre teszi magát, ha ő, a Scroope lord címének, rangjának és vagyonának örököse oly ember leányát veszi nőül, a ki gályarab volt Franciaországban. (Folyt. köv.)

felelős szerkesztő: Dr. Brájler Lajos.

VASUTI MENETREND.

Ervényes 1893. évi október hó 1-től.

Main railway schedule table with columns for routes (e.g., Nagybecskerek-Nátkinda, Budapest ny.p.u.), stations, and departure/arrival times.

Az éjjeli órák — esti 6 órától fogva reggeli 5 óra 59 percig — a percek számjegyeinek aláhúzása által (600-555) vannak megjelölve.

Secondary railway schedule table with columns for routes (e.g., Bécs-Budapest, Verciorova-Orsova), stations, and departure/arrival times.

Additional railway schedule table with columns for routes (e.g., Valkány-Varjas, Vojtek-Németbogsán), stations, and departure/arrival times.

Jegyzet. A m. kir. államvasutak vonatainak közlekedési ideje ezen menetrendben a közep európai idő szerint van kitüntetve. Ezen idő és a budapesti idő között azon különbség van, hogy a budapesti időt jelző órák 16 perccel többet mutatnak, mint a menetrendbe felvett közep-európai időt jelző vasuti órák.

H I R D E T É S E K.

10460. I. szám 1893. (29-33)
Árlejtési hirdetés.
A törökbecsei járási gyepmesteri telep épületeinek költségvetése és tervezete fel-sőbb jóváhagyást nyervén, azok felépítésének vállalására ezennel árlejtést hirdetek.

Pályázat.
A jegyzői teendőkhöz jártas fiatal ember nálam azonnal alkalmazást nyerhet. Havi fizetés 30 frt. Eddigi alkalmazásáról a bizonyítványok hozzám küldését kérem. Szerb-párdány, 1894. január 14.
Fohsz György, jegyző.

Teljesen jó karban levő két szobabutor és konyhaberendezés
elköltözködés miatt jutányos áron eladó. Tudakozódhatni e lap kiadóhivatalánál. (46-3.1)
Telefon 35. szám.
KURLÄNDER IMRE
Nagybecskerek, Korona-utca 585. szám.
Legjobb
száraz tűzifa és szagtalan
POROSZ KÖSZÉN
a Wildensteinségi bányából, köztartalom és minőségre nézve a száraz föld minden egyéb köszénét felülmúlja. (12-14.5)